

azadî

KOVARA MARKSÎSTA KURDÎ

*ji azadî û serxwebûnê kirûmettir
tistek nîn e. (Ho Chi Minh)*

hejmar 5

sebat 1979

ÎRAN= ŞOREŞA XELKÊ

Piştî salekî meş, mitîng, xebatberdan û şerê siyasî gelên Iranê berî Şahê zorkar û mêrkuj dan, yek ji kevintirîn monarşiyên cihanê qelibandin. Ne 700 .000 leşkerên bi çek û bala firên nêjentirên bi milyar dollaran kirî tec-hîzkirî, ne SAVAK'a ku bi wirtahiya xwe polîsê 3 ê cihanê dihate hesabkirin, ne 40.000 pispor û "şiretkarên" emêrikanî, ne komandayên Israîlî û koreyî, ne CIA, ne Carter nikaribûn vê rejîma xwînmiy, zordest a pêgirtî û xulamê kê emperyalîzmê ji ber lehîya şoresgerî bifîlitîn. Bi saya yekîti, şerkarî û ezma xwe gelên Iranê serfiraziyekê mezin bidest xistin. Lê şores neqediyaye! ew bi ketina Şahê destpêdike. Roj û heftên ku tên ewê rûçikekî ronaktir bidin vê şoresa teji nenasî û teji hevî.

Fîlozofên materyalîstên Yewnanîstana kevn digotin ku "meriv tucar nikare du car xwe di eynî çemî de bişo", av diherike; tişt timî diguherin; di dîrokê de tekrar nîn e. Gava ku tişteki du car biqewime ew cara diduyan wêkî bizarîkirineke (teqlîteke) qeşmerî ya cara paşîn e, dibêje Marx. Loma dirûvê şoresên dîrokî yên nas nade vê şoresa Iranê. Yên ku şemayên Şoresan di pirtûkan de hînbûne bi derbakî wîndabûyî xuya ne; nizanin çî bipo-nijin li ser Iranê: Pirtûk salî xêwê nadin! Hin bi çavê tevgerê

ke dînî, an bi "vegeraka paşverûyî" lê dinêrin, qala çarşefkiri-na pîrekan dikin; di şoreseka ne teweyî ya demokiratîk da şoresa sosyalîst dibînin.

Lê hêzên nîşankirên vê şoresê diyar in.

A) Hawirên bi pir nêzikî bi xanedan û rejîma şah ve girêdayî ne tê de, hemî çîn û qorên ci vaka Iranê, ji karkerên neftê he ta bûrjûwayên mezinên lîberalên "Cepha Mîllî", ji gundîyan heta memûr û mamostan, ji têcîrên bazarê heta birewer û xwendekaran tevî vê şoresa ne tenê dijî xa-

SERRESMEM

- * Tirkîye bi kuda diçe..... r. 4
- * Ji Dîroka Kurdistanê..... r. 6
- * Kardûx û Welatê Kardûxan (2)..... r. 8
- * Jinên Kurd li Sovyetistanê (2)..... r. 9
- * Yilmaz Güney..... r.10
- * Yên ku jibo me şerkirin..... r.11
- * Daxuyanîya Partîya Kommunist..... r.12
- * Bingehên Destpêkîyên Felsefê..... r.14
- * Sazbûna KOMKAR..... r.15
- * Xebatkarên Kurd li Fransayê
- * komelekî danîn..... r.16
- * Bîranîna K. Bedirxan; Çarînen Xeyam..... r.19
- * Zman, Ferhengok..... r.20
- * Deng û Alan..... r.22
- * Stran û Leylan..... r.23

nedana şah lê wisa jî dijî em-peryalîzma amerîkanî û jibo ser xwebûna neteweyî bûn. Wisa be ev şoreş şoreşeke neteweyî ye. Ar-mancên wê yên kifşkirî, qeliban-dina şah, serbest kirina girtî-yên siyasî, rakirina SAVAK ê, pêk anîna helbijartinên demokratîk, rastkirina azadîya nûstandin, ba werî û civînê, sazkirina "Komara Îslamî", qewitandina Amerîkanî û Israîlîyan bûn. Evana hemî di da hûrîniya (tehlîla) dawîn da, dax waz û xwestekên demokratîk in. Loma ev şoreş bi xwezaya xwe so-reşeke netexeyîya demokratîk e.

xêliya dîn

B) Di şertên arizîyên Iranê pêşajoyî ya tevgera şoreşger ke te destên Ayatullah û Melan. Lê ev nîşan nade ku tevgera tevgera kîfî dînî ye: em rind dizanin ku Mustafa Kemal ku li ser navê "parastina îslamîyet û xelîfe" destpêkiribû an ya Şêx Seîd ne tevgerên dînî bûn. Dîn jibo pêka nîna armancên siyasî -rizgarîya neteweyî- navgîn (wasita) bû, çek bû. Li Îrana şah ku ji saz-kirina partîyên siyasî re tu îm kan na dida, ya ku bi piştta partîya Tudeh û hêzên pêş-berûyên din şandibû, wan ji xel-kê tecrît kiribû, xeynî mizgef-tan (camîyan) cîgehekî civînê ne mabû.

Xelk dikaribû di bin xêliya dîn de neqaîllî û dijekarîya (mixale feta) xwe nîşan de û bêtirî 40 000 mizgeft ji wan re bûn wa-rên şerê siyasî. Û dibe bêgotin ku Xumeynî giyana şoreş-gerîya xelkê ji gelek siyasat -baz û bîrewerên bûrjûwa çêtir fam kir; ewî tawîz neda şah û lo ma liber çavê xelkê ku bi keys-perest û tirsonekan îtbar nake, mezin bû, dilxwazên wî rojbiroj zêdetir bûn. Gava ku Sencabî û hevalên wî yên "Cepha Mîllî" ya Mosadeqî -ku hêzeke bûrjûwa ya lîberal e- xwastin bi şah re li hevkin Xumeynî netenê qewitandî na şah lê paqijkirina xanedana wî xwast û xelk pê re meşîya.

Di rewşeke şoreşgerî de nîv-te-d bîr, sistî, dudilî, şermokî name-şin.

C) Mela û Ayatullahên ku hin "şoreşgerên tûj" pê tinaza dîkin ji piraniya di wan çêtir giringîya (ehemmîyeta) şerê si-yasî û îdeolojîk fam kirin, heta dema dawîn xwe nedan şerê çekda-rî. Di şerekî de dijminê meriv li kuderê qels be meriv dibê derba xwe li wêderê xe.

Xebata siyasî doza xelkê li ber çavên gelên Îranê û cîhanê, doze ke rast, demokratîk, meşrû xuya kir û leşkerên ji nav xelkê der ketî jî di nav vî şerê siyasî da pijîyan, hişyar bûn, bi piranî ya xwe nexwastin devê çekê xwe bidin singa xelkê.

Du pîrs li ser lêvan in. Çi-ma Ordî diberxwe neda an darbe çê nekir? Çima Dewletên Yekbûyî yên Amerîkayê têkilîyeke eskerî nekirin? Ji van pîrsan re di rewşa dane û agahdarîyên ku tên zanîn de bersivên temamî dayîn ne mimkin e. Lê xuya bû ku kerî-yeke giranê leşker û serbaz bi dil bi tevgera xelkê re bûn: Xu-meynî hê di destpêkê de arîkarî ya wan xwastibû û qewimandin wan nêzî xelkê kirin. General ne ewle (emîn) bûn û ditirsîyan ku darbekî eskerî bibe sedemê şer-rên hindurîyên xwînrej di nav-beyna ordîyê de. Ordîya bêdîsîp-lîn a yekîti qofekî xofdarê va-la ye.

usa çima têkil nebû?

Heçî USA, dixuye ku ew jiber du sedemên hîmî têkilîyeke leş-kerî nekir.

1° Piştî şîrqama ku Amerîka nî li Vietnâmê xwarin, bi awakî eskere ketina nava şerê hindurî ye welatekî din maceraperestî ye û xelkê amerîkanîyê çavtirsî yayî, devşewitî tiştêkî wilo nax waze. Loma Yankee jibo karên wi-sa hevalbendên xwe (Fransa, Mi-sir, Brezîlyâ, heta par Îranâ Şah) seferber dîkin.

Dûmahtk Rûpel 18e.

TÛRKÏYE

BI KUDA DIÇE ?

Betaki, bihayî, deynên derva yên giran, hilkişana faşîzmê, di salekî de bêtirê 1000 kûştinê siyasî: Tirkîye dikele, **Tirkîye** di pêstirtegiyeke mezin, di bora neka kûr de ye. Ev boran rojbi-roj firedikişe, dikemile, serîdigire, şewq û alana xwe dide hemî sazendeyên (miesseseyên) aborî, siyasî, çandî. Ev boran yek ji kûrtirîn, heye ku kûrtirîn borana kapîtalîzmê ye di dîroka Komara Tirkîyê.

Salekî piştî bicîhbûna xwe, hikûmeta Ecevit, ku pir kesan hêvîyên xwe pê ve girêdabûn, hê tu çarekî hîmî (esasî) ne anîye, di nav acz û bêkarîniyê de dipirpîte. Berebere ji bêtir kesan re diyar dibe ku pirsên hîmî yên civakê bi gotarên birîqok, bi tedbirên idarî û qanûnî helnabin.

Lê ku ceribandina Ecevit neçe serî ewê çi biqewime? Ewê Tirkîyê bi kuda here? Berbi faşîzmê? Berbi sazûna **kirkûmetê** "demokratîka" parlementarîya nû? An na hoyên (şertên) şoreşa sosîlîst gihîştine hev? Li hemberî her yek ji van rewşan di vê şoreşgerên Kurd çi bikin? Riyekî çawa bidin pêşîya gelê Kurd ku ew cardin di geremola dîrokî de neyê fetisandin, ji azadîya xwe bêpar nemîne?

Dema axaftina va

pirsên stratejiyê hatîye. Em di çarceva kovara xwe de li ser hin ji van pirsan dîtînin xwe tînin û hêvîdar in ku hemî hawirên şoreşgerên Kurd, yên ku di hin waran de bawerîyên me parî nakin jî têde, bi sergiranî û berpirsiyarî li ser van pirsan bîponijin û rûpelên xwe ji wan re vekirî dihêlin.

Borana Kapîtalîzmê

Di salên 70 de sîstema kapîtalîst a cîhanî bi tevayî ya xwe ketîye nav boranekî (krîzekî) kûr ku, dijaneyî peyivandinên tejhêvîyên karbidestên Amerîkanî an Ewrûpayî, hê dom dike, pêşve diçe û wekî ku tê gotin "dawîya tînelê ne xuya ye". Bi kurtî sedemên vê boranê: şêlandin û talana wela-

tên paşdamayî, karên bilindên bûrjûwazîyê sermayeyên zehf giran gihandine hev di destên sermayedarên dewletên kapîtalîstên pêşveçûyî. Sermaye nikare di cîhê xwe de, di banqa û qasana de razê. Sermaye ku kar nake, ku karê nayne, wekî berfê ber tavê dihele, ji rûmeta xwe winda dike. Loma sermayedar mecbûr in ku hilberîniya (îstîhsala) xwe ya sanayî berebere zêdetir bikin, fabrikên nû vekin, ji yê kevn da bêtir malderxin, bêtir bifroşin. Heke hewcedariyên hîmîyên civakên wan (xwarin, vexwarin, cil, xanî, rê, nexweşxane, xwendegêh, hwd.) tatmîn bûbin hin hewcedariyên nû, sûnî bidin peyda kirin ku dikaribin bêtir bifroşin, bêtir karbikin. Lê ev reva berepêş nikare heta bêdawînahîyê dom bike, ew di cîhê de asê dibe. Karîna û tîqeta xelkê dest na de ku ew çendî firotîşkan bikiirin. Dimîne firotina wan a welatên paşdamayî. Hewcedariyên wan pir in, bêhesab in lê îmkânên wan ên kirîne kêman; lewra firehkirina vebazara han dijwar e. Sîstem dikeve pêstirtegiyeke ku bi gilîyên marksîst meriv dikare awa deyne: Pey

wendîyên hilberînîyê (îstîhsalê)hêzên hilberînîyê dizîncîrînin, difetîsînin, dibin maniê pêşveçûna wan. Ev borana zêde - hilberînîyê ye.

Di nav bagerên bo ranê de şerê navbeyna dewletên kapîtalîst jibo destdanîna li ser bazarên cîhanê xurttir û gurtir dibe; hemberîti ya tîcarî dikeve rengê "şerê sar", her dewletekî kapîtalîst dixwaze bi kêmtir zerar xwe ji vî "agirê" bi filitîne, her yek kêrhatîniyên xwe bi hemî awayan, "derbên qirêj" jî tê de, diparêze. Dewletên Yekbûyî yên Amrîkayê di salekî de rûmeta dollar 20% dixînin liber Yen a Japonî - hemberê wanê Yekemîn-û li ber markê almanî da-ko mal û firotîşkên wan li derva erzan-tir bin, ji yên hemberên wan bêtir bîn firotin. Karbidestên kapîtalîstên giregir ,

serekdewlet, civîn li ser civîn çêdikin ji bo hinekî ahenk û qaîde têxin nav vî "şerê tîcarî", bazaran bi awakî "adîltir" li hev parîbikin, ku yên girtir timî, lihêfê berbixwe nekşînin.

Bi deh milyar dolaran sermayeyên "betal û aware", yên ku îmkana kara sanayî nabînin di navbeyna Wall Sreet'a amerîkani û serbajarên malhebûniyên Ewrûpayê de bi hêviya karên spekulasyonê diçin û tî, bi rûmeta diravan dileyızin; geh mark geh frankê swîsî dikirin bi hêviya ku ewê rûmetê wan zêde bibe û ewê têde "li partîyê xî", karekî mezin bikin. Ev leyistin sistema diravî (pereyî) ya kapîtalîst jî rê derdixe, diteribîne, danûstanên navbeyna welatên kapîtalîst dixenava bêpergakiyê û boranê hê kurtir dike.

her dewlet dixwaze berê agir ji xwe dûr bike.

(dûmahik heye)

Demokrasiya

Ecevit

Di hemt gotarên xwe de Ecevit bi serê demokrasîyê sond dixwe, dersên demokrasîyê dide. Me dizani-bû ku ev demokrasîya "sosyal" dergehên xwe jî bêtir 10 milyon Kurdên Tirkiyê re girtî dihêle, tmkanê xebata styast nade wan. Niha jî em hîn dibin ku jibo pêşî li hilkaşana faşîzmê bigirin awayê "çêtir" girtina komele û kovarên çep e!

Piştî kuştin û qirkirinên hovên Maraşê, berpirsîyarên kîjana hê nehatine girtin, di kanûna dawîna Ecevit di 13 bajaran de tdara orfîflan kir û bi vî awayî sert liber daxwaza hêzên rast û mlîlî tartîst tewand. Di şûna girtina Partîya Faşîsta Türkes, komik û çeteyên wan ên çekdarî bipelîştîne dû komeleyên xwendekarên Kurd (DDKDûDHKD) kovarên pêşverû (Rizgarî, Roja Welat, Devrimci Demokratik Gençlik Dergisi, Dev-Genç, hwd) girt. Lê, ne weka dema Erîm bi derbektî û li hemt çîyan. Bi nermtî, bajêr piştî bajêr, zûl bi zûl, di bêdengîyê de. Cihêbûna nava "demokrasîya xurt" û sosyal demokrasî gelotenê pîrsa awa û takîtkî ye.

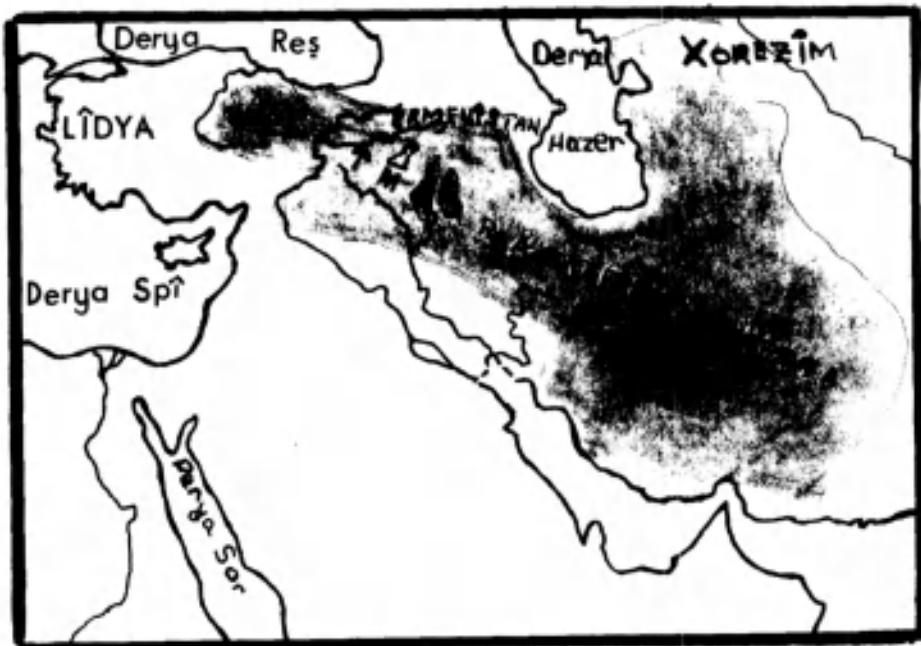
Deh milyon û niv betal

Nîşana dervayî ya berbiçavtir a boranê (krîzê) betalî ye. Li gora daneyên resmî di dawîya sala 1978 an de di pênc ji xurtirîn dewletên kapîtalîst de, li Dewletên Yekbûyî (USA), Kanada, Ingîltêre, Komara Federala Elmanyê û Fransa, deh milyon û niv betal hebûn. Û betalî rojbiroj zêdetir dibe. Jibo kêmkirina hejmaran betalî û pêşîgirtina teqandinên civakî ku betalî dikare bide zayîn, welatên kapîta-

lîst karkerên biyanî (ecnebî), yên ku bi salan ji wan re wekî kolan xebitîn, diqewitînin, berî wan didin Tenê Elmanya Rojava, sala çuyî milyon û sêsed hezar karkerên Tirk, Yûgoslav û Italiê derxistin. Fransa derîyên xwe ji karkerên biyanî re digire û yên ku lê bicîhbûne jî dertîne. Di moraz û bagerê de her kes di etirîya canê xwe da ye, kes li cîranê xwe nabe xweyî. Di vî bihura tênga kapîtalîzmê de jî

JÎ DÎROKA

-IV-

Asûr bi perçiqandin û şelan dina gelên Rohelata Nêzik dewlemendiyên mezin dabû hev. Ev hemî wekî xenîmet ketin destên Medan. Liser vê serketina Meda dîroknasê fransîzî berbiçav R. Ghirshman dibêje; "Cara pêşîn di dîroka gelên vê perçeyê cîhanê de, hilmekî nû dixuye di van serfiraziyên Medan de: Ew xelkê binketî (maxlûb) qir nakin, wî mecbûr nakin ku dev ji zevî û malên xwe berde, wî naxînin şûna koleyan. Hovîtî îcar ne bi serfiraziyê re bû."

zevta asya piçûk

Ev serfirazî di sala 605 an de rûpela xwe ya dawîn dinivîse, cîgeha dawîna berxwedana asûrî Herranê jî distîne. Piştî ketina Asûrê Kîaksar dest bi zevta Asya piçûk dike û leşkerên wî heta tixîbê dewleta Lid yayê dimeşin. Şerê navbeyna her du dewleta jiho serweriya Asya piçûk heta 28 ê gulanê 585 ê

berî d.m. dom dike. Wê rojê jî-nişkeva roj tê girtin û her du alî vê yekê weka nişana aşitîyê dibînin, şer didin rawestin. Baiarê Halis li ser Kizil Irma kê dibe tixûhê nava her du dewletan û jibo "têkûz kirina aşitîyê" Alyatte, qralê Lid yayê, keça xwe dide Astîai, kurê Kîaksar. Bi vê aşitîyê Medya digihê bandeva (zîrwa) meznahîya xwe û dibe vek ji mezintirên împaratoriyên cîhanê. Qasî sedsalekî erdên wê ji Asya piçûk dikeşin heta Asya Navîn.

Bi awê ku dîroknîs dibêjin Astîai kesekî şikdar bû û nedixwest karîne (îqtîdarê) parî bike. Lewra nava wî û xanezayên (begzadeyên) Medan vebûbû ji her ku heryek ji vana jî dixwastin di tenge xwe de hikim bikin, di karê dewletê de bibin xwedî gotin; Karîn bihe vê hemî xanezahîyê (zadeganîyê) ne tenê ya kesekî. Serekê van xaneza

KURDISTANÊ

Kalana zêrtn ji gencîneya Oksûs, sedsalên VII-VI berî dema me. Li jêr didemekî ji nêçîra bi rim û kevan. British Museum, London

yên ji împarator nerazî Harpagûz bû. Hingê, Kûraş (Kîrûs) II, kurê Kambîz (mîrekê Farisa) û Mandan, keça Astîfaj xwast ji van berberî û dubendiyan istifade bike û kalê xwe Astîfaj ji text bixîne. Şerê navbeyna faris û Medan sê sal dom kir.

sedsal piştî ketina wan jî hê Iran bi navê wan dihatê naskirin. (Dumahik heye)

ketina împaratoriyê

Harpagûz û hin xanezayên Med tevî hêzên xwe gihîştin Kûraş II ê faris. Leşkerê Med bîndest ket û Astîfaj bixwe jî dîl hatê girtin. Kûraş Ekbatanê stend û talan kir û xwe "qralê Medan" îlan kir. Harpagûz kir serdarê leşkerê xwe. Lê xanezayên Medan din ji karînê bîpar man jiber ku Kûraş dewletê kir destê beg, mîrek û serdarên faris. Harpagûz ewê liser hesabê Kûraş Lîdyayê zevt ke û bibe satrapê wê.

Med serxwebûna xwe windakiribûn lê hê hevîya wana rizgariyê hebû. Gellek caran li dijî Farisan serî hildan lê biserne ketin. Dewleta Medan dewleta Kurdîya mezina pêşîn bû; çend

dezgirtiya xortan

Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...
Number of articles of women's rights...

22.000...
1000...
1000...
1000...
1000...
1000...
1000...
1000...
1000...
1000...
1000...

QILE	1979	January
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan
dayan	dayan	dayan

**Roznama A ZADÎ 1979
13 Rûpel, 30x40, 10dm.**

Ji Dîroka Kurdistanê

KARDÛX û WELATÊ

KARDÛXAN

AN KURD Û KURDISTAN DI WEXTÊ YEWNANÎSTANA KEVIN DE

Yek ji kevintirîn nvîsar li ser pêşiyên Kurdan "Anabasîs an Parekişana deh hezaran" e. Fermandarê Yewnanîstana kevin Ksênefon wê nvîsandîye û tê de qala şerê ku bi Kardûxan re kirine dike. Nvîsara Ksênefon cara pêşîn di kovara HAWAR 32 a, sala 1941 an bi kurdîya Herekol Azîzan derketîye. Hunê li jêrê dûmahika hejmara IV a bixwînin.

Piştî nîvro dijmin ji nişkekê ve daket destê û li me der bû. Kardûxan yewnanên ko ji ordîwê dûr keti bûn û dabûn pêy talên kuştin. Li hirê me gelek pez, ji pezên ko şivanan dîkir ji avê derbas bûkin, standin.

Ecaman gava dît ko em zadê xwe ji gundan dibin, rabûn a gir berdan gundan. Ksênefon digot em herin arîkarîya gundîyan û nehêlin ko gundên wan bişewitînin.

Lê Xerîsof ne di vê fikrê de bû. Yewnanan gotina Xerîsof di ser gotina Ksênefon re girtin û wan jî dest bi şewitandîna gundên Kardûxan kir.

Lê ji ber ko yewnanan nikari bû di Dîclê re derbas bibin berê xwe dan çiyayên welatên Kardûxan.

Tevdîra me ev bû ko em ji ker ve ji destê rabin û berîya dijmin xwe bigêhînin bilindcîhan. Ji xwe ji şevê kotekî ew zeman ma bû ko em bêbêne dîtî ji destê derbas bibin. Me emrî barkirinê da û bi spêdê ve em gihane çiyê.

Xrîsof digel firqe û segmanên xwe ên sivik ketibû pêşiyê. Ksênefon di dimdarê de ma bû û pê re tu segmanên sivik nîn bûn. Eskerên wî tev de piyadeyên giran bûn. Ji ber ko yewnanan mihtemel ne dît ko ecem bidin çiyê, ji par re li wan vegerin, bidin pey û li wan xin.

Xrîsof, berîya ko Kardûx pê bihesin, digel eskerê xwe giha bû pehnava çiyê. Ordîwê dida pêy. Bi vî awayî em gihane gundan ko di newal û di gêran de bûn.

Kardûx, gava bi me hesiyan; ji gundên xwe rabûn û zarowên xwe berê xwe dan çiyên.

Di gundên kardûxan de me gelek zad û zexîre dîtî. Xaniyên kardûxan bi kiloz û dîzikên tinc û sifir xemilandî bûn. Yewnanan dest ne dane wan, û ne ketin pey kardûxên ko direvin. Ji ber ko me dîdilê xwe de digot heke me bi wan xweşkir, heye ko em ji welatê wan bê teq û req û bi awakî dostane derbas bibin. Ji xwe Kardûx bi xwe ne yarê şahê Ecem bûn.

Lê yewnanan herçî zad û zexîre ne, tev de dibirin; ji ber bêgavîyê.

Kardûxan guh ne da xweşkirina yewnanan û tu rûyê dostî û aşiyê şanî wan ne dan.

Dimdar heta bi tarîyê di cihê xwe de ma û bi şev dakete gundan. Ji ber ko rê gelek teng bû, bi hewa ketin û dahatin rojekê ajotî bû.

Hinek ji kardûxan giha bûn hev û ajotî bûn ser yewnanên ko ji par re ma bûn.

(Dûmahik heye)

RIZGARIYA JINAN

JINÊN KURD LI SOVYETISTANÊ

NAZÎ ŞÎRAY

Evê xebata partîyayê û hikûme tê zûtirekê berê xweyî baş da. In dî sala 1929 a 17 jinêd Kurd çawa şandîyên (dêpûtatên) şewra gund hatinê bijartinê. Lê Sûsika Xudo bû sereka şewra gundê Karwanserayê. Jina Kurd bi serekîtîya şewra gundî va îndî destanîneke qeydê Sovvetîvê bû.

Sûsika Xudo ji dika (tribûnal) civîna Şewra Ermenîstanêye VI. a,

delegayâ kijanê ew hatibû bijartinê, di bin çepikên hazira da, la çika serê xwe wêda avêt û got: "Ez îroda vê laçikê davêjim çawa nîşana paşmayintiya sed sala, ya ku bîr û baweriyêd min bend dîkir." Jinêd Kurd ketine derge-dîwana, xebatkara ew çawa wekîlê xwe dibijartin. Awa, sala 1938, çêlekdoşa gundê Cerçerîsê (navça Elegêzê) Stoya Şawo çawa dêpûtata (en dama Parlamente) Şewra Ermenîstanêye Bilintirîn tê bijartinê. Li civîna Şewra Ermenîstanêye VIIIa Goga Cango, ji gundê Kurdayê Geîto derheqa wê yekê da xebardide, wekî çawa hîn kirine û çawa nava Kurda da nexwendewarî tê hildanê.

Jina Kurd Naza Şîrayî eva îdî sê salî zêdetir e, wekî ser dikêd sîrkên Yekîtiya Sovyetî û welatê cîhanêye mayîn, cilê Kurdayê ren-gareng lixwekirî temaşevana heweş-hişmetkar dihêle. Artîsta Komara Yekîtiya Sovyetiyê ya emekdar ji Erîvanê hetanî Berlînê û Parîsê, ji Leningradê heya Amerikayê nas dîkin.

Dota kurd timî ji sazbandî hizkirîye li şahiya û bindarûka stiraye. Lê tenê sazûmana Sovyetî mecal davê wekî stranên Kurdî derxe ser sahnê, nîşanî bihezaran temaşevanên milletên cihê-cihê bike. Dengbêja Kurda hêja Sûsika Simo li ser sahnên gelek bajaran stranên Kurdî stirîye. Gelek Kula mên wê li fonda (kewara) Radyoya Erîvanê ya Kurdî da tene xweykirinê. Gelek caran konsertên wê bi bidûrdîtinokê (televîzyonê) nîşan kirine. Maşoqa sazbandiyê ya rast temamiya hinerê xwe pêşkêşî propoganda kirina sazbandiya gelê xwe kir. Divê bê gotinê, wekî koma Kurda ya kulam-reqsê, ku ewê serokatî lê dîkir, gihîşte deraca dewletiyê (profesyonelî).

(dûmahik heye)

TÊMÛRÊ XELÎL * * TOSINÊ REŞÎT

HEZAR KULÛLK*HEZAR STÊRK

Şoreşger û
Fîlmçêkerê
navdar:

YILMAZ GÜNEY

Y.Güney bi fîlm
çêkerê Emerîka
nî Elia Kazan re.
(ji New York Times)

Di van bîst sa-
lên dawîn de ji Tir-
kîyê navê kêm kesan
di warê pîşe û wêje
de li derva hatiye
bihîstin. Navdartir-
rên wan nvîskar û
romannvîs Yaşar Ke-
mal û fîlmçêkerê şo-
reşger Yilmaz Güney
in. Ew di cîhkî de
dighîjin hev: Her du
jî Kurd in û bandû-
ra (îlhama) xwe jî
jiyana gelê Kurd, ji
rewşa civakîya Kur-
dan distînin.

Lê ev dirûvdanî li
vir dimîne. Gava ku
Yaşar Kemal, romanên
kîjanî hatine verge-
randinê bêtirê bîst
zmanên biyanî, tenê
bi nvîsandinê bilî
dibe, "têkilî siyase-
tê" nabe û doza Kur-
dîtiyê nake, Yilmaz
Güney fîlmên xwe
weka çekekî (silah-
kî) jibo şîyarbûnê
karker û gundiyan,
jibo pêşveçûna tev-
gera şoreşgerî bi-
kartîne, **binêrxasî**
şer dike, doza mafên
Kurdan dike.

Yilmaz li navçeya
Siwêrekê di **malekî**
mitewazî de hatiye
dinê. Gava jibo xwen-
dina bilind çûbû
Stenbolê jibo dika-
ribe zikê xwe têrke
di filman de **wekî**
"figûran" dileyîst.
Di vê navê de **xur-**
tahiya tesîra fil-
man li ser xelkê ba-
la wî kişand. Ewî
xwast fîlma ku heta
hingê xewnên xapîno
kên **tewş** difrotin
belengaz û pîrçiqî-
yan têxe çekekî (sî-
lahêkî) hişyarbûnê
wan. Fîlmên wî yên
wekî "Umut" (Hêvî),
Seyit Han, Arkadaş
(Heval), bi xurtahî-
ya xwe ya pîşekarî,
zîzahî (lîrikî) û sî-
yasî ne tenê li Tir-
kîyê lê li welatên
Ewrûpayê jî pesn û
teqdîrekî mezin dî-
tin. Hikûmeta Tirkî
pêlekî wan fîlma "U-
mut" qedexe kir. Yil-
maz liber çavê xel-
kê bûbû "mêrxas û
Parazkarê bêkesan".

Karbidestên Tirk,
wî di sala 1971 an

de avêtin zîndanê û
ewî jibo arîkariya
ku dabû hêzên şoreş-
ger mehkûm kirin. Di
havîna 1974 an, gava
Bexşandina Giştî
dertê, Yilmaz ji gir-
tîgehê dertê û pêrê
dest bi çêkirina
fîlmekî nû dike. Aza-
dîya wî bizor çend
hefte dom kir: şeve-
kî di xwaringehêkî
de hakimekî faşîstê
serxweş liber çavên
xelkê çêrî wî û ji-
na wî dike, lê heqa-
retên mezin dike. Da-
wîya çîrokê tê za-
nîn: Çend gulle û ha-
kimê faşîst tê kuş-
tin. Karbidestên An-
karayê jî li tişte-
kî wilo digerin. Yil-
maz Güney ji nûvê
digirin û 21 sal ce-
za didinê. Îro ew di
zîdana Toptaşiyê,
li Stenbolê girtîye.
Îro ji hemî hawirên
pîşekarên cîhanê,
deng radibin û tevî
demokrat û şoreşge-
rên Tirkîyê, azadîya
Yilmaz Güney dixwa-
zin.

AZADÎ JIBO

YILMAZ GÜNEY!

Yên Ku Jibo Me Ser Kirin

ROGER LESCOT

Di van rojên tarîtirên jiyana xelkê me hin kes li welatên derva li me xweyî derketine, xwastine dengê me bidin bihîstin, rewşa me bidin naskirin, hejmar dost û dilxwazên me zêdetir bikin, xelkên cîhanê ji hebûna me haydar û agah bikin.

Roger Lescot yek ji van dostan bû; ewî di warê dannaskirina çanda kurdî li derva bi wergerandinên xwe yên sipehî xebatekî giranbiha pêk anî. Di sala 1936 an de, gava ku ew xwendina xwe ya wêjeya (edebîya - ta) fransizî û zanistîyên siyasî tevî xwendegeha zmanên rohelatî ya Zanîngeha Parîsê xelas dike, hikûmeta fransiz wî jî bo pêkanîna lêgerînîyên zanistî (ilmî) di şîne Enstîtuya Fransîza Şamê. Hingê Roger hê teze 22 salî ye û ew, xeynî zmanên ewrûpayî, qenc erebî, farisî û tirkî dizane. Li Şamê ew rastî Celadet Bedîrxan dibê, kîjanî di wan salan de kovara "Hawarê" derdixist. Û pê re dostanîyeke mezin destpêdike.

Roger giraniya xebata xwe ya zanistî dide ser Kurdistan, Kurdî hîndibe, çîrok, metelok û efsaneyên kurdî berev dike jibo çapê, li ser jiyana civakîya Kurdistan, li ser ola Yêzîdîya lêgerînîyan pêktîne.

Kerîyek ji vê xebata destpêkî di kovara "Hawar" ê de di bin navê "Tawûsparêz" bi kurdî û fransizî derdikeve.

Lezgîn Axa

Roger Lescot di nav Kurdên Sûrîyê de ew qas dihate naskirinê û hizkirinê ku kesî bi navê wî yê fransizî gazî nedikir, navekî kurdî lê kiribûn. Ew Lezgîn Axa bû.

Di sala 1938 an de pirtûka wî ya pêşîna li ser Kurda dertê. Ew li ser Yêzîdîyên Sûrîyê û Sincarê ye. Dû re "Textes Kurdes" (Nvîsarên Kurdî) li Parîsê bi zmanê kurdî û wergerandina fransizî çap dibin. Cildê pêşîn (257 rûpel) de çîrok, metelok û têderxistîno kên kurdî hene. Cildê 2 a (383+XXV rûpel) Mamê Alan e. Kurdî ya Mamê Alan ku paşê li Beyrût û niha li Tirkiyê derketine jî pirtûka Lezgîn Axa hatine stendin.

Rastî serê cîhanê yê II a, di kanûna 1945 an de Roger Lescot li Zanîngeha Sorbonne'ê kursîyê zmanê kurdî saz dike û salekî li wir fêrên (dersên) kurdî dide heta ku Kamûran Bedîrxan ji Beyrûtê were dewsa wî bigire. Hingê Roger Lescot dikeve wezaretê dervekarîya Fransayê û wekî diplomat li çar aliyên cîhanê dixebite. Lê ew xebata xwe ya zanîstîya li ser Kurdistan dide domkirin, ji kurdî nvîsandinan werdigerîne. Ew di sala 1970 an de li Parîsê li ser rêzmana kurdî "Grammaire Kurde" (372r.) ku ewî tevî Celadet Bedîrxan çêkiribû çap dike. Ev pirtûk bêguman çêtirîn xebata zanistî ye ku heta niha li ser zmanê kurdî derketîve. Hêçî afirandinên neçapbûyî yên Lezgîn Axa, di nav wan de berbiçavtirîn xebatekî li ser "Eşîrên Kurdîstanê" û "Çend Efsaneyên Kurdî" (Binefşa Narîn, Siyabendê Silîvî, Derwişê Ebdî, hwd) ne.

Roger Lescot, ji îspanyolî û xasme jî farisî (Xeyam, Hafiz, Sadî) jî wergerandinên hêja kiribû. Ew di sala 1962 an de bûbû sefirê Fransayê pêşî li Ammanê dûre li Bangkokê (Taylanda) Gava ku janneke bêderman Lezgîn Axa di xebata 1975 an de jî nava me bir ew hê 61 salî, teji hêvî û hêza xebatê bû.

Quncikê Marksizmê

DAXUYANIYA

KARL MARX (1818-1883)

Bûrjûwazî berebere belabûna navgînên (wasitayên) hilberîniyê, ya xwedanî û ya gelhayê radike. Wê gelhayê gihand hev navgînên hilberîniyê di merkezekî de çivand û xwedaniyê xist nava destên hejmarêkî piçûk. Dawîneya diviyayî ya van guhêrina merkezîyeta siyasî bû. Navçeyên biserêxwe, di nav hev de ew qas bi benê federasyonî girêdayî, xwediyên kêrha, qanûn, hikûmat, tarîfeyên bêşederî (gumruk) ên cihê, di nava neteweyekê xwediyê eynî qanûnan, yek kêrhaya neteweyîya çînî, di pişt beneke bêşederî (1) de kom kir

Bûrjûwazî berebere belabûna navgînên (wasitayên) hilberîniyê, ya xwedanî û ya gelhayê radike. Wê gelhayê gihand hev, navgînên hilberîniyê di merkezekî de çivand û xwedaniyê xist nava hejmarêkî piçûkê destan. Dawîneya diviyayî ya van guhêrina merkezîyeta siyasî bû. Navçeyên biserêxwe, di nav hev de ew qas bi benê federasyonî girêdayî, xwediyên kêrha, qanûn, hikûmat, tarîfeyên bêşederî (gumruk) ên cihê, di nava neteweyekê xwediyê eynî qanûnan, yek kêrhaya neteweyîya çînî, di pişt beneke bêşederî (1) de kom kir.

Çîna hê tenê ji sed salekî bivirde li karî nê, bûrjûwazî hêzên hilberîniyê ji yên hemî

neslên berê diserhevde bêtir û xurttir afirand. Bin nîr xistina hêzên xwezayê, maşînizm bikaranîna kîmyayê di sanayî û erdçînîyê de, deryavanîya bihilmûgulmê, rêhesin, têlgrafa elektrîk, lêkolîna heverdayên (kitayên) seranser, eyar kirina avên çeman, gelên temamî yên ji erdê hilderketî, kîjan sedsala berê ewê şik bibira ku hêzên hilberîniyê wilo di singê xebata civakî da radizan. (2)

Me dît ku navgînên hilberîniyê û danûstanê li ser hîmê kîjanan bûrjûwazî avabû, di nav çarçeva civaka feodal da hatinê afirandinê. Di gîtekî pêşveçûna van navgînên hilberîniyê û danûstanê, peywendiyên di çarçeva kîjanan

da civaka feodal hildi berand û dida û distend, hevdesaziya civakî ya erdçînî û destekargehî, bi gotinekî peywendiyên feodalên xwedaniyê, îndî teqabîlî dereca geşbûnîya ku hêzên hilberîniyê gihîştê hûn nedikir. Ew ji hilberîniyê re di hûn aseyî di şûna ku wê pêşvebibin. Ew hûn çendî zincîr. Divîya hû ku van zincîran bişkênin. Ew hatin şkêrandin.

Hilberîniyê (reqebeta) serbest tevî qanûna hîmîya civakî û siyasî ya lêker, tevî serdestî ya aborî û siyasî ya çîna bûrjûwa dewsa van peywendîyan girt.

Îro em pêvajoyeke dirûvdavî dibînin.

PARTÎYA KOMMUNÎST

Îro em pêvajokî dirûvdayî dibînin. Peywen dîyên bûrjûwayên hilberînî û danûstanê, yên xwedîtîyê, civaka bûrjûwaya nûjen (modern) ku navgînên (wasitayên) hilberînî û danûstanê çendî xurt da zayîn wekî sêrbazê ku nizanê bi hêzên dogehîyên ku ewî bixwe gazî kiribû re serî derkeve. Ev

çend dehsalên dawîn, di roka sanayî û bazirganîyê ji dîroka serhîlanîna (îsyana) xurtahîyên hilberînîyê li dijî peywendîyên nûjenên hilberînîyê, li dijî peywendîyên xwedîtîyê ku hebûn û serdestîya bûrjûwazîyê dihoyînîn, pêve tiştek nîn e. Qala boranên (krîzên) bazirganîyên ku, bi vegerên xwe yên vedorî (perîyodîk) hingî diçe hebûna civaka bûrjûwa dixin talûkê û digefînin, kirin bes e. Ev boran bi awakî rasdîdemî (munta zam) pareke mezina nê tenê yên hilberîyên (mâmûlên) çêkirî lê yên hêzên hilberînîyên afirandî jî xeradikin. Di nav boranan de belayekî ku di dewraneka din de ewê tewş û bêmana xuya bûna dikeve pêşîra civakê -bela zêde -hilberînîyê. Civak bi derbekî vedigere rewşeke hovîtî ya weşî; tû dibêjî qey xelayîyek,

şerekî qirkirina giştî, hemî îmkânên wê yên ebûrê birî ne; sanayî û bazirganî hîçbûyî xuya ne. Û çima?.. Jiber ku civak şehrezayîya zêde îmkânên ebûrê yên zêde, sanayîya zêde, bazirganîya zêde hene. Hêzên hilberînî yên ku di destên wê de ne îndî pêşvebirina şehrezayîya bûrjûwa û peywendîyên bûrjûwayên xwedîtîyê hêsan (rehet) nakin; dijane ev hêz jibo van teşeyên ku ji pêşveçûna wan re dibin asêyî, pir xurt in; û hema ga va ku hêzên hilberînîyê biser vê asêyîyê di kevin ew civaka bûrjûwa seranser dixin nav geremolê û hebûna xwedîtîya bûrjûwa digefînin. Sîstema bûrjûwa pîrr teng bûye jibo ragirtîna dewlemendîyên ku ew diafirîne.

Bûrjûwazî çawa bi ser van boranan dikeve?.. Ji alîkî bi xerakirina girseyî (kîtlewî) ya hêzên hilberînîyê; ji alîyê din bi fetiha bazarên nû û bi jîbinî bikaranîna bazarên kevn. Wisa be çawa?.. Bi havilkar (hazir) kirina boranên giştîtir û xurttir û bi kêmkirina îmkânên pêşgirtîna wan.

F. ENGELS (1820-1895)

Çekên ku bûrjûwazî jibo xistîna çîna feodal bikaranî îro berî xwe didin bûrjûwazîyê bixwe. (dûmahîk heye)

(1) Li Ingltterê bêrt Fransayê pêkhatt, ev pêvajo hê bizorê li Almanayê destpêkiriye. Li wêdêr, mînakî Zollverein, ji sala 1834 a bi virde saz bûye; Mako, hê di 1836 an de, gelhayê erdê wilo tixûbkirî ji niha ve 85.6 % Almanya 1871 a, Alsace û Lorraine ne têda, temstîl dike.

(2) Xebata hevrayt li dijekarîya xebata kasan e, û "di rewşeyeke civakî dayt, di hin şertên civakîyên nûvekên (muayenên) hilberîntîyê û tevî xurtahî û çelengî ya civakî yên nûvekên dayt" (Salaire, prix et profit, Paris, Ed. Sociales, 1975, R. 38)

BINGEHÊN DESTPÊKIYÊN FELSEFÊ

g. politzer

Marksîzm teorîyeke jîndar e û jibo hema nişandin ew bi çî awayî li pirsan meyze dike, emê mînakekî (mî salekî) ku her kes dinase bistînin: pirsê şerê çînan. Xelk li ser vê pirsê çî difikirin? Hin diramînin ku parastina nanê wan, wan jî şerê siyasî rizgar dike. Hinên din bawer in ku li kuçê xirecir kirin têr dike; divîyahîya hevdesazbûnê înkâr dikin. Hinên din jî di din pêş ku tenê şerê siyasî ewê jî vê pirsê re helekî bîne.

Jibo Marksîst şerê çînan tevahîya:

a-Şerekî aborî

b-Şerekî siyasî

c-Şerekî îdeolojîk e.

Wisa be divê ku pirs bi car û demekî li ser van her sê enîyan bê danîn.

a-Meriv nikare tenê jibo nan şer bike bê ku jibo aşîtiyê (sulhê) şer ke, bê ku hemî ramana ku bi kêrî şerê jibo van armanca tenê biparêze.

b-Ev jibo şerê siyasî jî wisa ye, kîjan jî Marx bivirde bûye zanistîyeke berahî: Divê ku meriv him rewşa aborî û him jî herikana îdeolojîk têxe nav hesab jibo ajotina şerekî wilo.

c-Heçî şerê îdeolojîk, ku xwe bi propaganda dayê dide xuyanê, jibo tesîra wê, divê ku rewşa aborî û siyasî bixin nav hesabê.

Em dibînin wisa ku hemî ev pirs bi hevûdin ve bi nêzikî girê-

dayî ne û, bi vî awayî li hemberî her rûçikê vê pirsê mezin a ku şerê çînan e - mînakî di xebatberdanekî (grevekî) de - bê ku her dane yên pirsê û tevayîya pirsê bi xwe neyber çavan.

Wisa be yê ku dikare li ser hemî zemînan şer bike ewê serokatiya çêtir bide tevgerê.

Marksîstekî pirsê şerê çînan awahatê digêhê. Mako, di şerê îdeolojîkê ku me divê herroj bajon, em xwe li hemberî pirsên ku safîkirina wan dijwar e, dibînin: nemirîya gîyanê, hebûna Xwedê, jêzayên cîhanê, hwd. Ewê materya lîzma diyalektîk azînekî (metodekî) hişandinê bide me ku ewê dest bide me van pirsan hemîyan helbike û wisa jî xêlîya hemî şerên tehrîfa marksîzmê, yên ku îddîa temam kirin û nûkirîna wê dikin, hilîne.

IV-Seferên Bûrjûwaziyê li dijî Marksîzmê

Van teşebîsên xerakirinê xwe dispêrin hîmên pir cihêreng. Hin dikin nvîskarên sosyallîstên pêş-marksîstî (berî Marx) li ber Marksîzmê rakin. Di vê rê de em pîrîcar dibînin ku li dijî Marx "uto-pîstan" bikartînin. Hinên din Proudhon bikartînin; Yên din jî revîzyonîstên berî 1914 an (ku jixwe Lenin bi ostayîyeke mezin pûç kiribû) distînin.

(Dûmahik heye)

Utopîst ji sosyallîstên bert danîna sosyallîzma zanistîya Marx û Engels re tê gotin. Navdartirên wan Gracchus Babeuf (1760-1797), Saint Simon (1760-1825), Charles Fourier (1772-1857), Robert Owen (1771-1858), E. Cabet (1788-1856) ne.

◆◆ ENIYA XEBATKARAN ◆◆

ELMANYA ROJAVA

SAZBÛNA KOMKAR

Federasyona Komalên Karke rên Kurdistanê li Elmanya Federal civîna xwe ya sazûnê federasyonê roja 13. 1. 1979 de li bajarê Frankfurtê di salonekî mezî de çêkir. Di vê civîna girîng de, xeynî civînvanan.. ji Fransayê, Swêdê, Berlînê hevalên xebatkar û welatparêz hatibûn. Civîn jibo bîranîna şoreşger û kuştîyên Kurdistanê du deqe di selamê de ma û piştî dest bi xwendina mesaj û têlegaman kirin.

Destûra Federasyonê hate xwendin û li ser destûrê hin mineqeşe hetin kirin û paşê ew bi tevayîya dengên hate qebûl kirin:

Piştî qebûlkirina destûrê axaftin çêbûn liser rewşa karkerên Kurdistanê. Civîna sazûnê Federasyona Komeleyên Karke rên Kurdistanê li Elmanya Federal û Berlîna Rojava, bi kurtî KOMKAR, bi şeveka folklorî û mu-

sîkîya rengîn û şên xelas bû; vê şevê de gelek dengbêj stîrîn û govendger govendê girtin. Keç, xort, jin, zarû, û zlamên Kurd bi dilgermîyeke giran hetayekê sibê şahî kir, Kurdistanê bibîr anîn.

Em bi dilşahîyeke mezî sazûnê KOMKAR ê pîroz dikin û hêvîdar in ku karkerên Kurdên Danîmarka, Hollanda û Belçîkayê çav bidin xebatkarên Elmanya, Fransa û Swêdê û ji xwe re komeleyên xwe yê arizî deynin, di şerê rizgarîxwazê gelê Kurd de, di şerê jibo Kurdistanê sosyalîst cîyê xwe bigirin. Em wisa ji hêvîdar in ku pêşverûyên Kurd bi zîhnîyeteke ji sektarîzmê dûr ber bi tevkarî, bi civandin û berhevkirina hemî hêzên şoreşger û welatparêz bi meşin.

NÛÇEGIHANÊN AZADÎYÊ

XEBATKARÊN KURDÊN

Tevgera karkerên Kurdên ku li welatên Ewrûpaya Rojavayî dixebitin rojbiroj ji belawelatekî xelas dibe, dicive, hêzên xwe dide hev û dikeve ser xêzekî welatparêz û şoreşger. Di vê riya nan de gavekî nû û xurt jî sazûna Yekîtiya Xebatkarên Kurdistanê li Fransayê ye.

Hoy û şertên Fransa ji yê welatên kapitalîstên din di gelêk waran de cihê ne. Bêtirên di 3 mîlyon karkerên biyanîyên ku li Fransê dixebitin ji mêtîngêhên (mîstemlekên) wê yê kevin tî: Afrîka reş, Cezaîr, Fas, Tûnis. Ên mayî Espanyol û Portekîzî ne. Hejmara karkerên ku ji Tirkîyê hatine, Kurd û Tirk, dinav hev de li dora çil hezaran e. Çendê di wan Kurd in?.. Ew hê nayê nasîn. Mako ev hejmara piçûk - liber nêzê mil yonekî karkerên Tirkîyê ku li Elmanya dixebitin - jî di zehf bajar û navçeyan de belav bûne: Fabrîqayên Peugeot, li Sochaux ; yê Simca û Citroën li dorhêla Parîsê, ya Michelin li Clermont-Ferrand û rêzekî kargeh û fabrîqayên piçûkên din, ku her yekî bi sed kîlometran ji hevûdin dûr in. Mînakî yê ku li dorhêla Parîsê bixwe de cîwar - bûne pirîcar jî hev 60-70 km. dûr in.

Di van hoyan da nasîn, hevdesaz û tenzîm kirina karkerên Kurdên Fransayê xebatekî

ne wilo hêsan bû. Ev bûn bêtirî du salan ku şoreşgerên Kurd li ser vê yekê dixebitîn, dicadandîn.

Bûyerên dawînen ku li Maraşê qewimîn û talûka qirkirina ku wekî şûrê Damokles li ser serê gelê Kurdê Tirkîyê ye vê tevgerê lezand û roja 27 ê Çile 1979 an karke - rên Kurd civîna sazûna Komela xwe kirin.

Civîn bi peyivandî nê li ser rewşa Tirkîyê, ya Kurdistanê Tirkîyê, ya gelê Kurd li Rojhelata Navîn û li Dinyayê destpêkir. Tê de ji xortên ter û tezeyên hê nû ji welat ji derdê betalî û birçîbûnê hatî, heta karkerên pijlyayî, nav sere, jin û mêr, alewî û sûnnî, Kurdên her navçeyên Kurdistanê hebûn. Dil û çavên hemîyan bi daxwaza xizmetekî, xebatekî jibo xelkê Kurdê belengaz û bindest têjî bûn, di çirisî. Gava ku dilxwazî û dilsozî ev qas xurt in pirs û cihêbûnên piçûk, ên ku di destpêkê de nayerevîn in, derbasî plana diduyan dibin. Û bi rastî jî wisa bû. Karkerên

me bi sergiranî û serwextîyeke mezin bernama (programa) xwe danîn, armancên xwe yê nêzîk û dûr kifş kirin, xêza xwe ya siyasî bi giştahî dîyar kirin: ji nava xwe komîtekî jibo gerandina xebata rojane helbijartin. Va ye bi kurtî çarçeva xebata Yekîtiya Xebatkarên Kurdistanê li Fransa.

armanc

PIRSÊN XWENDINA ZAROYÊN KARKERAN : ji destê tunebûn û belengazîyê em nexwendî û nezane mane. Dibê ku zaroyên me ji vê dêranîyê bifilitin, hîn bibin, bixwînin ku sibê ro bikêrî welatê xwe bin. Ji vê bûnê Yekîti ewê bi pirsên xwendina keç û xortên Kurd re bi nêzîkî bilî (mijûl) bibe.

• PIRSÊN CIVAKÎ (sosyal) ÊN KARKERAN: ji ber zman nezane heta niha gelek karxwe (patron), carna bi arîkarî ya tercimanên xulamok, maf û heqên karkeran xwarine. Ji niha bişûn da ewê Yekîti bi arîkarîya xwendekarên Kurdên Fransayê bi van pirsan bilî bibe,

FRANSAYÊ KOMELEKÎ DANÎN

bi sendîkayên pêşverû yên fransîz re danûstan çêke, mafên qanûnîyên karkeran biparêze; di pirsên mal kardîtin, hwd. de jî arîkarîya wan bike.

● PÊŞVEBIRINA HÎNBÛN Û ZANÎNÊ: Îro ro xurtahîya mil tenê pere nake; serê her tiştî zanîn e. Çînên serdest nehiştine ku karkerên Kurd bixwînin; ew ji hişyarbûna wan ditirsin. Ewê Yekîtî li ser zmanê kurdî, li ser dîroka Kurdistanê, li ser dîroka tevgera karkeran li Cîhanê, li ser xebata sendîkayî, li ser dîroka şoreşên karkeran mijûl ahîyan pêk bîne, pê zanebûn û serwextîya endamên xwe pêş ve bibe.

çend dîtin û bawerî

● Çi Sunnî, çî Alewî, çî Yezîdî, çî Mesîhî hemî karkerên Kurd bi rayên hev in; doza wan yek e; qedera wan bi hev ve girêdayî ye. Li hemberî teşebîsên çîn (sinif) û qorên serdestên ku dixwazin ji bo domdarîya serdestî ya xwe karkeran li gora mezheb û dînan veqetînin, perçe bikin, divê ku karker ya xwe têxin yek, destbrakîya xwe xurt û têkûz bikin, ji van leyistikan re nebin halet.

DANNASKIRINA PIRSA KURD LI DERVEYÎ WE LÊT: Ewê karkerên Kurd bi şandina têlegroman bi derxistin û belavkirina danezan û belavokan, bi meş û raberîyan rewşa gelê Kurd li derva bidin naskirin. Di vê rê de danûstanan bi sendîka û partîyên pêşverûyên Fransîz re ferz e.

YEKÎTÎ KOMELEKÎ DEMOKRATÎK E. Dergehên wê, faşîst û paşverû ne tê de, ji hemî karkerên Kurdistanê re -bîrûbawerî yên wan, dilxwazîyên wan ên siyasî çî dibin bila bîbin-vekirîne. Dibê ku ew nekeve dûva beşoka (fraksîyon) an komikê kî, tê de her karker dikaribe bi serbestî, û li gora demokrasîya karkeran dîtinên xwe bêje, biparêze.

● Edilandin û qenc-tirkirina hal û rewşa karker û gundîyên belengazên Kurdistanê bindest bi rizgarîya Kurdistanê ve bi nêzikî girêdayî ye. Divê ku karker bi cotar û gundîyên belengaz, bi xwendekar û bîrewerên welatparêz re yekbin, milletê Kurd ji bindestî û koletîyê xelas kin, Kurdistanê xebatkar, ne ya axa began, Kurdistanekî sosyalîst ava kin.

● Axa, beg, şêx, pîr û dede di alîkî de belengazên Kurd di şêlînin, di alîyê din de milê wan di yên bûrjûwa û sermayedarên Ereb, Tirk û Ecem da ne, ji wan re xulamtîyê dikin. Ew xwînmijîn gelê Kurd in, hevkarên dijmin in. Bi gur re mî dixwin, bi xwedî re jî şînê dikin. Loma şerê karker û cotkarên Kurd jibo azadîya xebatkarên li dijî talan, şêlandin û kedxurîyê, jibo ku herkes bi keda xwe ya helal bijî, jibo avakirina Kurdistanê sosyalîst şerekî li dijî van tebeqeyên kevnare û kevneperestên Kurd e jî.

● Xebatkarên Kurd ne nijadperest û nasyonallîst in. Ew enternasyonallîst in. Ew xebatkarên Tirk, Ereb, Ecem û yên welatên din jî ji xwe re destbrak dizanin; tucar neyartîya wan nakin, bişerde, ku ji wan bê, ewê arîkarîya wan jî bikin û bi serfirazîyên wan dilşa bibin.

● Lê bratî tiştek e, xulamtî û dûajoyî tiştek din e. Divê ku braqedrê hevûdin zanibin ji serxwebûna hevûdin re hîrmetkar bin, têkîlî karê hev û din mebin. Loma xebatkarên Kurd bawer in ku çawa xebatkarên Viet Nam û Cezayîrê jibo rizgarîya welatê xwe ji kole darîya fransîzî, li hêvîya serfirazîya sos-

şoreşa - xelkê

Dumankî Rupela 3a

yalîzmê li Fransa ne-
sekinîn, xwe bi xurta-
hîya milên xwe azad
kirin, ewê Kurdistan
jî bi destê karker û
cotkarên Kurd, û tenê
bi destê wan, bê riz-
gar kirin.

Divê ku wekî xebat-
karên milletên din, xê-
batkarên Kurdistanê
jî komele û teşkîla-
tên xwe yên arizî û
biserêxwe deynin û
jibo avakirina Kurdis-
tana sosyalîst bixebî-
tin.

Bersiva Kaddafî

Me têla we ya
spastyê stend. Tevge-
ra me ya jibo mille-
tê Kurd bi bingehê
şoreşa me ya 1 ê Îl-
nê derheqa mafê mi-
rov û milletan ê ji-
yanê ve ahengdar e.
Milletê Kurdê bra û
misilman divê weka
hemî milletên cihanê
di azadtyê de bijt.
Silavên me yên dil-
soztirîn.

Piştî sazûna xwe
Yekîtî hema dest bi
xebatê kir. Di alîkî
de digel xwendekaran
bi minasebeta çûyina
Ecevit a Lîbyayê ji
Kaddafî re têl kişand
û bala wî li bindestî
û koletîya ku 10 mil-
yon Kurdên Tirkîyê tê
de ne (binêre bersiva
Kaddafî) kişand, di alî-
yê din de ji Kurt
Waldheim re têlekî di-
rêj liser rewşa reş û
xeraba ku Kurdên Ira-
qê tê de ne şand, têkî-
lîya Neteweyên Yekbû-
yî li hemberî siyase-
ta hov û mêrkuja fa-
şîstên Bexdayê xwast.

Azadî, bi dilgermî-
yekê xurt sazûna Ye-
kîtîya Xebatkarên Kur-
distanê li Fransa pî-
roz dike, jê re di xê-
bata wê ya giranbiha
de serfirazî dixwaze

2° USA bi antî-kommunîzma mela û ayatu-
lahan bawer e. Heke "hikûmeta Îslamî" di
destpêkê de dijî-amerîkanî be jî ewê bere-
bere hewcedarîyên aborî û teknolojîk û xo-
fa komunîzmê wan jinûve nêzikî Dewletên
Yekbûyî bike. Himin parastina şah îndî ne
mimkin e, qenebe pêşiyê li guhêrandineke "mu-
tedîl" negirin an na teqandinên civakîyên
kûrtir, çûna berbi komunîzmê mimkin dîkin.

Pêvajoya şoreşgerî gihîştîye fet-
lanekekî. Di navbeyna hêzên ku duh li hembê-
rî Şah bi yekîtî şer kiribûn lê xwedîyê
bîr û bawerîyên pir cihê bûn ewê liser xêz
û armancên şoreşê cihêbûn, veqetandin, xire-
cir peyda bibin. Ev nayêrevîn e. Bi milyonan
Kurd, marksîst û şoreşgerên Îranî, duh ji bo
mabin armancên Savak û ordîyê di bin navê
Xumeynî meşîyan jibo ketina Şah. Îro ewê,
xwezayane, bixwazin bername û armancên xwe
bicîhbînin.

Di van hoyan de sê rê mimkin in;

a) Baskê rastê Xumeynîstan tevî "Cepha
Mîllî" dest datînin ser şoreşa xelkê, piştî
kuştin û guhêrandina çend general û karbi-
dest dibêjin ku şoreş xelas bû, her kes he-
re li mala xwe rûnê, Komara xwe ya Îslamî,
bê guhêrandinên civakîyên hîmî îlan dîkin.
Hingê ewê bivê-nevê di hindur de xwê bispê-
rin burokrasîya kevna dema şah û li derva
xwe bi sîstema kapîtalîst ve girêdin. Ew
çax kapîtalîzma Îranî bi rûçikekî "demokra-
tîktir" (jiber hebûna Komar û helbijarti-
nan) domî hikma xwe bike. Guhêrandin tenê
di warê siyasî de dimîne, nabe civakî.

b) Baskê çep, wekhevîxwaz û antî-emper-
yalîstê Xumeynîstan bi hêzên çep û yên ge-
lên Kurd, Azerî, Belûc û Erebe re hevalbendî
çêdîkin; mafên siyasî û çandî didin hemî
xelkên Îranê, xwe dispêrin 100 000 bîrewer
û xwendekarên çepên ku ji destê zorkariya
şah revîyabûn derva, reformên civakîyên hî-
mî bicîhtînin û Îranpe ji dûvîka emperya-
lîzmê xelas dîkin, dixin ser riya geşbûnîye
ke ne-kapîtalîst.

c) Şerê navbeyna çep û ristan an nav-
beyna Tehranê û tevgera rizgarîxwaza Kur-
distanê, ordîyê ji "gunehên berê" dişo, wê
xurt û birûmet dike. Hingê jibo "rawestandi-
na şerê brakuj" darbeyekî eskerîyê çêdibe
û rejîmeka wek ya Baasa Iraqê bicîhdibe.

Hêzên çep û yên gelên bindest heke ji
jîrahîya xwe ya siyasî û bi şerkariya xwe
dîkaribin xwe li bilindahîya rewşa dîrokî
nîşan din, ewê dîkaribin di van roj û hefte-
yên kifşker de hindaveke (îstîqameteke) pêş-
verû bidin ber tevgera xelkê. Îro ku xelk
bi xurtahîya xwe hisîyaye û serwest e, çend
gav pêşve avêtin, çend kelên serdestîya bûr-
jûwazîyê hilweşandin mimkin e. ◆◆◆

*** BÎRANÎN ***

*R*oja 30.1.1979 di salonên Xwendegêha Neteweytîya Zmanên Rohelatîyên Jîndar (ENCLÔ) a Zanîngeha Sorbonê civînekt çêbû jibo bîranîna Kamûran A. Bedirxan. Sermiyanê xwendegêhê, profesor û xwendekar, nas û dostên zaneyê Kurdê navdar, Kurdên Parisê hemî li wêderê, jibo silava dawîn gihtîstibûn hev. Bi dorê Prof. L. BAZIN, Mme De WANGEN û General P. RONDOT jiyana K. Bedirxan, xebata wî ya çandî, zanistî û siyasî bibîranîna. Civîna bi temaşekirina dîapozîtîvên li ser Kurdistanê ku J. BERTOLINO pêşkes dikir, qedîya. Em di vê hejmarê de zane û welatparezê ji nav me çûyî bi weşandina çend ji çarînên Omar XEYAM ku ewî ji farîst wegerandibû, bibîr tînin.

ÇARÎNÊN XEYAM

Ji natin û çûna me kar çî ye ?
Berê hêvîya jîna me li ku ye ?
Di çerxa canî de çend mirovên pak
Şewitîn û ax bûn ma dû li ku ye.

Rûroj rabe û were jibo xatirê me
Hel ke mişkilekê wek daxwaza dilê me
Şerbikeke şerabê bîne de em vexwin
Ji pêş ko şerbikan çêkin ji axa me.

Lêva avê digel piyan şerab û meyger
Bihuşata min û te ye delal e ew der
Dest ji gotîna bihuşt û dogehê bişo
Ma kî çû dogehê û hat bihuşt zer

Duh ber meyxaneyê re derbaz bûm bê hiş û mest
Û min pîrek serxweş dît misîn bi dest
Min ji pîr re go ma tu ji Xwedê şerm nakî ho
Go kerem ji Xwedê ye de here şerabê vexwe lo

Dinê de berê dara rastîya kûr ne giha
Lew di wê rê de hemî ne rênezan
Her kesî destê xwe bi çiqilekî sist girtiye
Îro wek sibê wek roja pêşîn e bizan

Ev dîne ko çend roj bû pêgehê me
Ji xemê pêve hîç ne bû destgehê me
Wey li me pirseke me jî hel ne bû.
Çûn û hezar bêrî man di cergê me

Heyf strana ciwanî çikîyaye
Ev bihara şahîyê êdî nemaye
Ew çûka cejna ko navê wê ciwanî bû
Hawar çawan hat û kêngê firîyaye.

ZMAN

Ferhengok

aborî: (t)ekonomi; (f)économie
 afirandin: (t)yaratmak; (f)créer
 alîgir: (t)tarafdar; (f)partisan
 ango: (t)yani; (f)c'est à dire
 arizî: (t)özel; (f)privé, particu-
 lier
 aşîti: (t)barış; (f)paix
 averû: (t)kavram; (f)conception
 azîn: (t)yöntem; (f)méthode
 bazirganî: (t)ticaret; (f)commer-
 ce
 berbaz: (t)astsubay; (f)sous-of-
 ficier
 berxwedan: (t)direnîş; (f)résis-
 tance
 boran: (t)bunalım; (f)crise
 civak: (t)toplum; (f)société
 çap: (t)basım; (f)presse
 çapxane: (t)matbaa; (f)imprime-
 rie
 çîn: (t)sınıf; (f)classe
 dane: (t)veri; (f)donnée
 danûstan: (t)mübadele;
 (f)échange
 daxuyanî: (t)manifesto; (f)mani-
 feste
 dema me: (t)milad; (f)notre ère
 dewsoke: (t)yedek; (f)accessoire
 dijaneyî: (t)tersine; (f)contrai-
 rement
 dirav: (t)para; (f)argent, mon-
 naie
 diraw: (t)ücret; (f)salaire
 dirûvdayî: (t)benzer, (f) ana-
 logue, similaire
 divîyahî: (t)zorunluluk, gerek-
 sinim; (f)nécessité
 dîrok: (t)tarih; (f)histoire
 dogeh: (t)cehennem; (f)enfer
 ebûr: (t)geçim; (f)subsistance
 ebûr kirin: (t)geçinmek; (f)sub-
 sister
 enî: (t)cephe; (f)front
 frotişk: (t)eşya; (f)marchandise
 gef: (t)tehdit; (f)menace
 gefandin: (t)tehdit etmek; (f)me-
 nacer
 gerdûn: (t)evren; (f)univers
 geremol: (t)kargaşalık; (f)dèsor-
 dre, confusion

girse: (t)kitle; (f)masse
 girseyî: (t)kitlesele; (f)massif
 heberî: (t)rekabet; (f)concur-
 rence
 herikan: (t)akım; (f)courant
 hêsan: (t)kolay; (f)facile
 hêsandin: (t)kolaylaştırmak;
 (f)favoriser, faciliter
 hilberinî: (t)üretim; (f)produc-
 tion
 hişandin: (t)muhakeme etmek ;
 (f)raisonner
 hoy: (t)koşul; (f)condition
 hoyandin: (t)şartlandırmak; (f)
 conditionner
 hwd. (her wekî din): (t)vs. ; (f)
 etc.

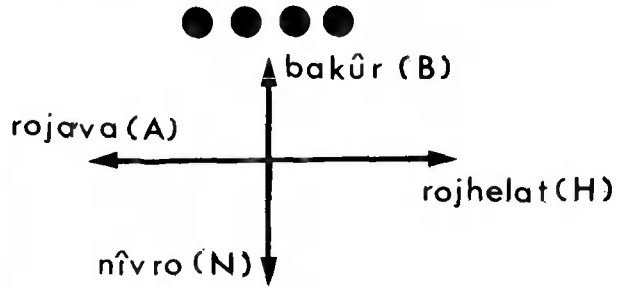

jîbo zaro
 yan bi
 zmanê kur
 dî li Swê
 dê derke-
 tiye. Lê
 hun dika-
 rin ji me
 bixwazin.

jêza: (t). köken; (f)origine
 jîndar: (t)canlı; (f)vivant, e
 karîn: (t)iktidar; (f)pouvoir
 kevneşopî: (t)geleneksel; (f)tra-
 ditionnel
 kirû: (t)olgu; (f)fait
 mengî: (t)ideal; (f)idéa
 mengîwer: (t)idealist; (f)idéa-
 liste
 mirovhiz: (t)insancıl; (f) huma-
 niste
 mînak: (t)örnek; (f)exemple
 navgîn: (t)araç; (f)moyen
 nîşe: (t)not; (f)note
 nûjen: (t)modern; (f)moderne
 nvîsar: (t)yazı; (f)écrit, texte
 nvîskar: (t)yazar; (f)écrivain

paderserî: (t) padersahi; (f) patriarcat
 peywendî: (t) îlişki; (f) relation, rapport
 peyweng: (t) alet, gereç; (f) instrument
 pêlgerîn: (t) dalgalanma; (f) fluctuation
 pêşajo: (t) öncü; (f) avant-garde
 pêvajo: (t) süreç; (f) processus
 pirtûk: (t) kitap; (f) livre
 pîşewer: (t) zanaatkar; (f) artisan
 ramandin: (t) düşünmek; (f) penser
 rasdîdemî: (t) düzenli; (f) régulier
 rojnamevan: (t) gazeteci; (f) journaliste
 serbaz: (t) subay; (f) officier
 şehrezayî: (t) uygarlık; (f) civilisation
 şîro vekirin: (t) yorumlamak; (f) commenter
 teva: (t) biçim; (f) forme
 têgihîştin: (t) anlam; (f) sens, acception
 tixûb: (t) sınır; (f) frontière

vedor: (t) peryod; (f) période
 weş: (t) an; (f) moment
 weşî: (t) bir anlık; (f) momentanê
 yekdîde: (t) monoton; (f) monotone
 zanîngeh: (t) üniversite; (f) université

HINDAV: (t) yön; (f) sens, direction
 BAKÛR: (t) kuzey; (f) nord
 NÎVRO: (t) güney; (f) sud, midi
 ROJAVA: (t) batı; (f) ouest, occident
 ROJHELAT: (t) doğu; (f) est, orient

Elfabe

Ji salên 1930 an bîvirde zmanê Kurdî bi tîpên (herfên) latînî tê.nvîsandin. Elfabe ya latînî xweş li zmanê me tê û ewê bêguman bibe ya hemî Kurdan. Lê niha jiber sedemên cihêreng piranîya Kurdên Îran û Iraqê tîpên erebî, yê Sovyetîstanê jî tîpên rûsî bikartînin. Jibo agahdarîya xwendevanan va ne ev her sê elfabe.

Latîni	Rûsî	Erebî	Latîni	Rûsî	Erebî
A	А	ا، آ، ت، ع	N	Н	ن
B	Б	ب	Q	О	و، ق
C	В	ج	P	П	پ
Ç	Г	ج، ح، ع	Q	Q	ق
D	Д	د، ذ، ض	R	Р	ر
E	Е	ه، ه، ع، ع	S	С	س، ص، ش
Ê	Ё	ی، ی، ی، ع	S	Ш	ش
F	Ф	ف	İ	Т	ط
G	Г	گ	U	У	و، و
H	Н	ح	Û	Y	و، و
İ	И	ه، ح، ی، ی، ع	V	В	ف
İ	Й	ی، ی، ی، ع	W	W	و
J	Ж	ژ	X	X	خ، غ
K	К	ک	Y	Û	ی، ی
L	Л	ل	Z	З	و، ذ، ض، ه
M	М	م			

KURDÎ BIXWÎNE, HÎN BÎBE, HÎN BÎKE!..

MUAMMER KADDAFI

"Kurd milletekî ne ;ev millet ha tiye perçekirin.Şerê milletê Kurd jî bo azadiya xwe li dijî dewletên Rojhe lata Navîn şerekî rast e." Di axaftina xwe ya 18 çile 1979 a jibo Radio-France Internationale serekdewletê Lîbyayê cardin dike ku Kurd,wekî hemî xelkên din,divê bibin xwedîyê " hemî heqên xwe ".Ev danezan bala hawirên siyasîyên cîhanê kişand û nexweşî û nerazîbûn da peyda kirin li serbajarên dewletên ku Kurdistanê li hev parîkirine.

PARTÎYA KOMMUNÎSTA FRANSAYÊ

Partîya Komunîsta Fransayê, di danezaneke 31.1.1979 ji nûve bala demokrat û pêşverûya li ser zordestî û stema ku hikûmeta Baasî li Kurd û Komunîstên Iraqî dike dikşîne.Li gorê vê danezanê di van demên dawîn de zor kerî û perçiqandin li Kurdistanê bêtir bûye,3 endamên komîtê navçeya Partiya Komunîsta Iraqê Istafan, Mataf û Abdel Amir Abbas hatine kuştin,avahiyên Partiyê hatine şewitandin.

NEW YORK TIMES MAGAZINE

Rojnameya Amerîkanîya navdar di hejmara xwe ya 4.2.1979 da roportajekî dirêj (6 rûpel) ê fîlmçêkerê emêrîkanî Elia KAZAN li ser Yilmaz Güney derket.Tê de xeynî şertê jiyanê li Girtîgeha Toptaşi ya Stembolê, Kazan ji Güney hin pirsên siyasî jî dipirse.Yilmaz Güney dîsa bi mêranî pêştgi riya şerê gelê Kurd dike û mafên wî diparêze û dide bîr ku Ankara di alîkî de jibo mafên kulmekî Tirkan Qibrîsê îşxal dike,di alîyê din de ji milyonên Kurdên Tirkîyê re tu mafekî (heqekî) nas nake.

ROUGE

Rojname komunîsta şoreşgera fransiz di hejmara xwe ya 27.1.1979an de bendekî dirêj li ser şerê Kurdên Îranê derxist û tê da cîgehê berbûçavê vî şerî di boran û ketina sazûmana Sah de kifş kir.

24 HEURES

Rojname swîsî ya bi zmanê fransî zî di hejmara xwe ya 27-28.1.1979 a de bendekî Dr. Nureddîn Zaza li ser Kurdên Tirkîyê çap kir.

★ Bi zmanê Kurdî û tîpên latînî bilî Azadîyê tu kovar dernakevin.Va ne navên yên ku bi tîpên din der-tên.

★ Riya Teze,ji sala 1930 a bivirde li Erîvanê di heftê de du car derdikeve.4 rûpel û Organa PK a Ermenîstanê ye.

★ Kurdistan, organa PDK a Îranê ji mehê carekî bi tîpên erebî dertê.4 r.(çapa fari-sî jî dertê)

★ Bîra Nû, organa Partîya Komunîsta Iraqê,bi tîpên erebî dertê.

Kovarên ku bi du zmanan dertên

★ Rizgarî,bi kurdî-tirkî li Tirkîyê dertê.Hejmara pêşîn di a dara 1976 a de derketiye.Heta niha 6 hejmar çap bûne.Her hejmarekî 130-140 rûpel e.

★ Roja Welat,bi kurdî-tirkî li Tirkîyê dertê.Heta niha 12 hejmar çap bûne. Her hejmarekî 16 rûpel e.

★ Kovara Özgürlük Yolu(Riya Azadî)ku ji hezirana 1975 a bivirde ji mehê carekî dertê,bi kurdî bendan li ser zman û wêjeyê çap dike.

★ Devrimci Demokratik Gençlik Dergisi , bi tirkî-kurdî li Tirkîyê dertê.Heta niha 11 hejmar çap bûne.

★ Roja Nû,bi tirkî-kurdî li Swêdê dertê.Organa Komela Karke-rên Kurd li Swêdê ye.Heta niha 4 hejmar derketine û 4 rûpel e.

* Stran û Leylan * *

AZADÎ, jibo qene nasîna mûzîkiya kurdî sêlik (plak) û ka setên biqalîte bidest dixê, dadigre û difroşe. Ji niha ve hun dikarin vên li jêrê binav kirî ji me bixwazin. Her kasetekî 60 deqîqe dom dike û bi 5 Dollar (10 DM), Sêlika 33 ger bi 7 Dollar (14 DM) e.

Kaset

1. Meqamên kevn bi orkestra nûjen ((lêdixê Orkestra Celerîya Kurdistanê)
2. Kulamên Dilan - 1-
3. Kulamên Dilan - 2-
4. Kulamên Siyaran
5. Bilûr, Fîq (dûdûk), Pîyano
6. Def, Zirne û Fîq
7. Beyt, Qesîde, Helbest
8. Aram
9. Kulamên Kurmancî û Soranî (bê musîkî)
10. Kulamên Govendê (bê musîkî)

azadî

ARAM

Stran û leylandên
KURDÎ
Kurdish Songs & Melodies

Sêlik; Kulamên Dilan

Rûyê A: 1. Dêresorê Piçûkê, 2. He kîmo, 3. Yar Gulê, 4. Eysanê, 5. Al mast, 6. Lê lê dayikê

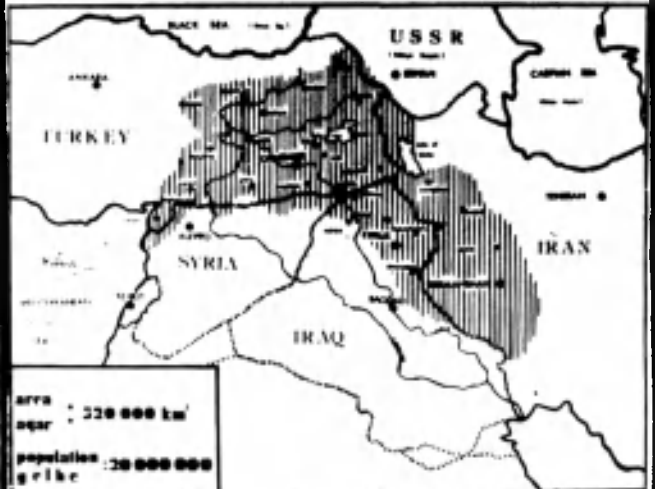
Rûyê B: 1. Cirît, 2. Gulîzer, 3. Lê Pîrê, 4. Vê Yarkujê, 5. Apo, 6. Welatê me Kurdistan e.

Musique populaire
du
KURDISTAN

de l'Azadi

KURDISTAN

area : 220 000 km²
ogor : 20 000 000
population : 20 000 000
gêlêk

last colony

MELINGHA DWIN
FREEDOM FOR THE KURDISH PEOPLE !

VZADÎ JIBO GÊLÊ KURDÎ

Çapxane azadî

Xarîta Kurdistanê, 40x60, 3DM.

* Stran û Leylan * *

KEWÊD GOZEL

CEMÎLA CELÎL

Em yekin, zerî yekin,
Kewêd gozel, kewêd gozel, nar, nar.¹⁾

Em cotin, zerî cotin,
Kewêd gozel, kewêd gozel, nar, nar.

Baî û bostan ç'îç'ekin,
Kewêd gozel, kewêd gozel, nar, nar.

Baî û bostan kewotkin,
Kewêd gozel, kewêd gozel, nar, nar.

Lenin dibêje

{ ÇAWA MIROVAHÎ NIKARE BIGIHÊ WINDABÛNA SINIFAN(CÎNAN) BÊY
GEHÎNEKA DERBASÎ YA DÎKTATORIYA SINIFA BINDEST, WISA JÎ EW
NIKARE BIGIHÊ TEVHEVÎYA NAYEREVÎNA(MIQEDERA) NETEWÉYAN TA
KU EW DEMA DERBASOKA RIZGARIYA TEMAMÎ YA HEMÎ NETEWÉYÊN
BINDEST NEJÎ, TA KU NETEWÉYÊN BINDEST AZADIYA XWE YA CIHÊ-
BÛN Û VEQETANDINÊ BIDEŞT NEXIN. }

Oeuvres (Afirandin), 22, p.159

azadî

KOVARA MARKSÎSTA KURDÎ

Jibo nêzîkbûyina hêz, bêşok û ko-
mikên şoreşger û welatparêzên Kurdîs-
tanê dixebite.

Bi arîkariya komekî Xebatkar û Xwenda-
karên Kurd derdikeve. Bi tu partî û
hevdesaziyên tu perçeyekî Kurdîstanê ve
negirêdayî ye.

Berpirsiyarê gîstî : K E N D A L
Nivîsekarî : E V D O
Berpirsiyarê malhebûnê: H. KARACA
Foto-Maket : J. BERTOLINO
Çap : Îsmet-Misto-Raûf

NAVNÎŞAN (adres): K O V A R A A Z A D Î
B. P. 378 75625 PARIS CEDEX 13 France

●DIRAV(pereli) ser navnîşana A Z A D Î
CCP n° 23 37 449 L Parîs/ France

KURDISTANA AZA, YEKBÛYÎ, SOSYALÎST!